

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Den 6. juli 2018

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af "Erasmus": EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013

KOM(2018)367

1. Resumé

Kommissionen har ved KOM(2018)367 af 30. maj 2018 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af "Erasmus": EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt 2021-2027 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013 (det nuværende Erasmus+-program gældende for 2014-2020). Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 165, stk. 4, og artikel 166, stk. 4, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Forslaget er et sektorprogram under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

Programmets overordnede formål er at understøtte den uddannelsesmæssige, professionelle og personlige udvikling af personer inden for uddannelse, ungdom og idræt i Europa og uden for Europa og derigennem bidrage til bæredygtig vækst, beskæftigelse, og social sammenhængskraft og styrkelse af den europæiske identitet. Som led heri skal programmet udgøre et væsentligt redskab for udviklingen af et europæisk uddannelsesområde og understøtte det europæiske strategiske samarbejde inden for uddannelse med dets underliggende sektorstrategier. Endelig skal det fremme samarbejdet som led i EU's ungdomsstrategi 2019-2027 og udvikle den europæiske dimension i idræt.

Erasmus-programforslaget indeholder tre nøgleaktioner, som går på tværs af alle tre sektorområder for uddannelse, ungdom og idræt, nemlig læringsmobilitet (nøgleaktion 1), samarbejde mellem organisationer og institutioner (nøgleaktion 2) og støtte til politikudvikling og samarbejde (nøgleaktion 3).

I Kommissionens forslag til en flerårig finansiell ramme for 2021-2027 er der i alt afsat 30 mia. euro svarende til ca. 222,9 mia. kr. i løbende priser til programmet Erasmus under budgetkategori 2 (sambørighed og værdier). Det endelige beløb fastsættes som led i forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Derudover vil et endnu ikke defineret beløb blive afsat under budgetkategori 6 (Naboområder og verden) fra forskellige instrumenter for EU's samarbejde udadtil for at fremme programmets internationale dimension til aktioner, der gennemføres og forvaltes ifølge Erasmus-forordningen.

En vedtagelse af forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har statsfinansielle konsekvenser i form af en udgift på EU's flerårige finansielle ramme 2021-2027. Kommissionen foreslår et samlet udgiftsniveau til Erasmus-programmet på 30 mia. euro (ca. 222,9 mia. kr.) i løbende priser. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift på ca. 4,458 mia. kr. i løbende priser. Hertil bemærkes det, at indsatsen under budgetkategori 6, afhængigt af den endelige udmøntning og linket mellem Erasmus og de nævnte instrumenter for EU's samarbejde udadtil, vil kunne have statsfinansielle konsekvenser via EU's budget. Hvis forslaget gennemføres som forelagt, vil der – i lighed med det nuværende Erasmus+-program – være statslige udgifter i form af national medfinansiering til administrationen af programmet. Den konkrete størrelse på den nationale medfinansiering kan på nuværende tidspunkt ikke specificeres. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Regeringen er overordnet positiv over for Kommissionens forslag til Erasmus-program, for så vidt angår programmets virke. Programforslaget fastholder den overordnede struktur fra det nuværende Erasmus+-program med dets integration af

støttemuligheder til uddannelse, ungdom og idræt og fastholdelsen af de tre nøgleaktioner – en stabilitet og kontinuitet, som regeringen støtter. Regeringen finder det endvidere positivt, at budgetfleksibiliteten er øget, idet der ikke er afsat minimumsallokeringer til de tre nøgleaktioner. Regeringen glæder sig desuden over et øget fokus på sproglæring i programforslaget, som ligger på linje med regeringens prioritering af styrkede sprogkompetencer. Regeringen støtter, at den internationale dimension af programmet, dvs. samarbejdet med lande uden for EU, er blevet styrket. Endelig er regeringen også positiv over for de styrkede muligheder for small-scale-partnerskaber, der vil gøre det lettere for mindre organisationer og grupper at få adgang til Erasmus-midler.

I forhold til forslaget om etablering af de ”europæiske universiteter” støtter regeringen op om at forbedre samarbejdet mellem universiteterne og finder det væsentligt, at initiativet medvirker til at styrke uddannelsesinstitutionernes internationale konkurrenceevne. Regeringen ser også gerne, at kvalitet og relevans får en større synlighed i forhold til programmets målsætninger og tildelingskriterier. Regeringen bakker op om en tættere sammenhæng mellem forskning, uddannelse og innovation. I tråd hermed finder regeringen det vigtigt, at medlemslandene i EU iværksætter initiativer med henblik på at øge arbejdsstyrkens færdigheder og kompetencer, så medlemslandene bedre kan forudse og leve op til de hurtigt skiftende krav, der præger dynamiske arbejdsmarkeder i en i stigende grad digital økonomi og i lyset af teknologiske, miljømæssige og demografiske forandringer. Endvidere er regeringen positiv over for forslagets vægt på øget mobilitet for undervisere. Regeringen ser desuden gerne, at der sker en simplificering og standardisering af bevillingsreglerne. I forhold til initiativet DiscoverEU forholder regeringen sig kritisk, da det umiddelbart er vanskeligt at se den fælleseuropæiske merværdi i dette forslag.

Endelig lægger regeringen vægt på, at forhandlingerne om forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende flerårige finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2018)367 af 30. maj 2018 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af ”Erasmus”: EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt 2021-2027 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013 (det nuværende Erasmus+ - program gældende for 2014-2020). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 8. juni 2018. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 165, stk. 4, og artikel 166, stk. 4, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Forslaget er et sektorprogram under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

Forud for forslagets fremsættelse har Kommissionen gennemført høringer af interesserede parter fra slutningen af 2016 og gennem 2017 som led i midtvejsevalueringen af Erasmus+ i alle programlande, ligesom programlandene har indsendt nationale rapporter om gennemførelsen og indvirkningen af det nuværende Erasmus+. Midtvejsevalueringen viste opbakning fra medlemsstaterne, uddannelsesinstitutionerne og deltagerne til en styrkelse af programmet, og fastholdelse af programmets stabilitet og kontinuitet vedr. den grundlæggende struktur og gennemførelsesmekanismerne. De vigtigste områder for fremtidige forbedringer vedrørte behovet for yderligere at forenkle programmets regler og mindske den administrative byrde samt behovet for at gøre programmet mere inkluderende. En særskilt offentlig høring i forbindelse med forberedelsen af næste generation af finansielle programmer for tiden efter 2020 blev gennemført i begyndelsen af 2018. Høringen bekræftede midtvejsevalueringens konklusioner.

3. Formål og indhold

Formål

Programmets overordnede formål er at understøtte den uddannelsesmæssige, professionelle og personlige udvikling af personer inden for uddannelse, ungdom og idræt i Europa og uden for Europa

og derigennem bidrage til bæredygtig vækst, beskæftigelse og social sammenhængskraft og styrkelse af den europæiske identitet. Som led heri skal programmet også udgøre et væsentligt redskab for udviklingen af et europæisk uddannelsesområde og understøtte det europæiske strategiske samarbejde inden for uddannelse med dets underliggende sektorstrategier. Endelig skal det ligeledes fremme samarbejdet som led i EU's ungdomsstrategi 2019-2027 og udvikle den europæiske dimension i idræt.

Erasmus-programmet skal derudover forfølge følgende sektorspecifikke målsætninger:

- Fremme af læringsmobilitet for enkeltpersoner, samarbejde, inklusion, excellence, kreativitet og innovation blandt organisationer og i politikker på uddannelsesområdet.
- Fremme af ikke-formel læringsmobilitet og aktiv samfundsdeltagelse blandt unge samt samarbejde, inklusion, kreativitet og innovation blandt organisationer og i politikker på ungdomsområdet.
- Fremme af læringsmobilitet for idrætsledere og personale i idrætsorganisationer samt samarbejde, inklusion, kreativitet og innovation blandt organisationer og i politikker på idrætsområdet.

Programforslagets indholdsmæssige hovedelementer

Erasmus-programforslaget indeholder tre nøgleaktioner, som går på tværs af alle tre sektorområder for uddannelse, ungdom og idræt. Derudover indeholder uddannelseskapitlet en specifik artikel om Jean Monnet-aktiviteter.

Aktioner på uddannelses-, ungdoms- og idrætsområdet

Programforslaget fokuserer på tre typer nøgleaktioner, nemlig læringsmobilitet (nøgleaktion 1), samarbejde mellem organisationer og institutioner (nøgleaktion 2) og støtte til politikudvikling og samarbejde (nøgleaktion 3).

Nøgleaktion 1 støtter på *uddannelsesområdet* mobilitet for elever, lærlinge, studerende og undervisere på videregående uddannelser, erhvervsuddannelser og skoler og gymnasiale uddannelser, mobilitet for undervisere på voksenuddannelser samt muligheder for sproglæring.

På *ungdomsområdet* støttes unges mobilitet, aktiviteter med henblik på unges samfundsdeltagelse, DiscoverEU-aktiviteter (muligheder for 18-årige til at rejse rundt i Europa inden for en uformel uddannelsesaktivitet) og mobilitet for ungdomsarbejdere.

På *idrætsområdet* støttes mobilitet for idrætsledere og personale i idrætsorganisationer.

Nøgleaktion 2 skal på *uddannelsesområdet* give støtte til partnerskaber vedrørende samarbejde og udveksling af bedste praksis, herunder mindre partnerskaber for at fremme en bredere og mere inkluderende adgang til programmet, excellence-partnerskaber, særligt europæiske universiteter, excellencecentre for erhvervsuddannelse og fælles mastergrader, innovationspartnerskaber, der skal styrke Europas innovationskapacitet, samt online-platforme mv. til fremme af virtuelt samarbejde, herunder bl.a. eTwinning.

På *ungdomsområdet* skal der gives støtte til partnerskaber vedrørende samarbejde og udveksling af bedste praksis, herunder mindre partnerskaber for at fremme en bredere og mere inkluderende adgang til programmet, innovationspartnerskaber, der skal styrke Europas innovationskapacitet, samt online-platforme mv. for virtuelt samarbejde.

På *idrætsområdet* skal der gives støtte til partnerskaber vedrørende samarbejde og udveksling af bedste praksis, herunder mindre partnerskaber for at fremme en bredere og mere inkluderende adgang til programmet samt almenyttige idrætsarrangementer, der tager sigte på at udvikle den europæiske dimension på idrætsområdet.

Nøgleaktion 3 skal på *uddannelses- og ungdomsområdet* give støtte til udarbejdelse og gennemførelse af EU's generelle og sektorspecifikke dagsordener på uddannelses- og ungdomsområdet, støtte EU-værktøjer og -tiltag, der fremmer kvalitet, gennemsigtighed og anerkendelse af kompetencer, færdigheder og kvalifikationer, understøtte politisk dialog og samarbejde med vigtige interessenter, bl.a. EU-dækkende netværk, europæiske NGO'er og internationale organisationer på uddannelses- og ungdomsområdet, tiltag, der bidrager til kvalitet og inkludering i implementeringen af programmet, samarbejde med andre EU-instrumenter og støtte til andre EU-politikker, samt relevante formidlings- og oplysningsaktiviteter.

På *idrætsområdet* skal der gives støtte til udarbejdelse og gennemførelsen af EU's politiske dagsorden for idræt og fysisk aktivitet, politisk dialog og samarbejde med vigtige interessenter, europæiske NGO'er og internationale organisationer på idrætsområdet, samt relevante formidlings- og oplysningsaktiviteter.

Jean Monnet-aktioner

Programforslagets uddannelseskapitel indeholder desuden en særlig artikel om Jean Monnet-aktiviteter, der skal understøtte undervisning, forskning og debatter vedrørende europæisk integration inden for videregående uddannelse og på andre uddannelsesområder. Under Jean Monnet-aktiviteterne skal der endvidere gives støtte til Det Europæiske Universitetsinstitut i Firenze, Europakollegiet i Brügge og Natolin, Det Europæiske Institut for Offentlig Forvaltning i Maastricht, Det Europæiske Retsakademi i Trier, Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning i Odense og Det Internationale Center for Europæisk Uddannelse i Nice, da de forfølger mål af europæisk interesse.

Budget

I Kommissionens forslag til en flerårig finansiell ramme for 2021-2027 er der i alt afsat 30 mia. euro svarende til ca. 222,9 mia. kr. i løbende priser til programmet Erasmus. Det endelige beløb fastsættes som led i forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

De 30 mia. euro er afsat under budgetkategori 2 (samhørighed og værdier) til gennemførelsen af programmet. Beløbet dækker 24,940 mia. euro (ca. 185,304 mia. kr.) i løbende priser afsat til aktioner inden for uddannelse, 3,1 mia. euro (ca. 23,033 mia. kr.) i løbende priser afsat til aktioner på ungdomsområdet, 0,55 mia. euro (ca. 4,087 mia. kr.) i løbende priser afsat til aktioner på idrætsområdet, samt mindst 0,960 mia. euro (ca. 7,133 mia. kr.) i løbende priser i driftstilskud til de nationale kontorer.

Derudover vil et endnu ikke defineret beløb blive afsat under budgetkategori 6 (Naboområder og verden) fra forskellige instrumenter for EU's samarbejde udadtil for at fremme programmets internationale dimension til aktioner, der gennemføres og forvaltes ifølge Erasmus-forordningen. Dette bidrag vil blive fastlagt på baggrund af de forordninger der etablerer de nævnte instrumenter.

Kommissionen foreslår, at de enkelte uddannelsessektorer som minimum tildeles:

- videregående uddannelse: 8,640 mia. euro (ca. 64,195 mia. kr.) i løbende priser
- erhvervsuddannelse: 5,230 mia. euro (ca. 38,859 mia. kr.) i løbende priser
- det almene skoleområde (skoler og gymnasier): 3,790 mia. euro (ca. 28,160 mia. kr.) i løbende priser
- voksenuddannelse: 1,190 mia. euro (ca. 8,842 mia. kr.) i løbende priser
- Jean Monnet-aktionerne tildeles 0,450 mia. euro (ca. 3,344 mia. kr.) i løbende priser

Programmet gennemføres på en ensartet måde gennem direkte forvaltning eller ved indirekte forvaltning, jf. EU's finansforordning.

Deltagelse i programmet

Programforslaget fastslår, at ud over EU-landene skal programmet være åbent for følgende associerede tredjelande: Medlemmer af EFTA, der er part i EØS-aftalen, tiltrædelseslande, kandidatlande, potentielle kandidatlande og lande dækket af den europæiske naboskabspolitik i overensstemmelse med de generelle betingelser for disse landes deltagelse i EU's programmer, samt andre tredjelande i overensstemmelse med de betingelser, der fremgår af den specifikke aftale om deltagelse af tredjelande i EU's programmer, forudsat at aftalen bl.a. sikrer en retfærdig balance mellem bidrag og fordele for tredjelandet, at aftalen bl.a. beregner de finansielle bidrag til de enkelte programmer inkl. administrationsomkostninger, og at den ikke giver et tredjeland beslutningsret over programmet. Endvidere kan programmet også være åbent for tredjelande, der ikke er associeret til programmet, og ikke lever op til de førnævnte betingelser.

Erasmus skal være åbent for ansøgninger fra offentlige og private organer, der er aktive inden for uddannelse, ungdom og idræt. Kommissionen og medlemsstaterne skal desuden yde en indsats for at fremme social inklusion og deltagelsen af personer med færre muligheder. Offentlige organer som skoler, uddannelsesinstitutioner og organisationer inden for uddannelse, ungdom og idræt, som har modtaget over 50 pct. af deres indtægter fra offentlige kilder i de sidste to år, anses som værende i besiddelse af de nødvendige kapaciteter til at gennemføre aktiviteter under programmet og skal derfor ikke fremlægge yderligere dokumentation.

Rapportering, overvågning og evaluering

Programforslaget beskriver, at programmet skal gennemføres ved hjælp af arbejdsprogrammer, der indeholder en angivelse af de beløb, der er afsat til hver enkelt aktion, og fordelingen af midler mellem medlemsstaterne og de associerede tredjelande for de aktioner, der forvaltes gennem de nationale agenturer. Arbejdsprogrammet skal vedtages af Kommissionen via en gennemførelsesretsakt, der vedtages jf. undersøgelsesproceduren.

I programforslagets bilag fastsættes indikatorer, der skal belyse programmets fremskridt hen mod at opnå de tidligere beskrevne overordnede og specifikke målsætninger. For at sikre en effektiv vurdering af programmets mål tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, jf. forordningens art. 30, angående ændring af bilagets indikatorer, hvis det anses for nødvendigt, og for at supplere forordningen med bestemmelser om etableringen af en ramme til monitorering og evaluering.

Midtvejsevalueringen af programmet skal udføres, når der foreligger tilstrækkelig information om programmets implementering, og senest fire år efter begyndelsen af implementeringen, dvs. senest 1. januar 2025, sammen med en endelig evaluering af det foregående program. Medlemsstaterne skal senest den 30. april 2024 indsende en rapport til Kommissionen om implementeringen af programmet og dets indvirkning på deres respektive områder. Ved afslutningen af programperioden og senest fire år efter foretager Kommissionen den endelige evaluering af programmet.

Information, kommunikation og offentliggørelse

I forhold til kommunikation og information om programmet skal navnet "Erasmus" anvendes inden for alle programmets sektorer. De nationale agenturer skal udvikle en sammenhængende tilgang til opsøgende arbejde, spredning af information og udnyttelse af resultaterne af programmets aktiviteter, ligesom de skal hjælpe Kommissionen med generelt at informere om programmet.

Forvaltnings- og revisionssystem

Forvaltningsmæssigt er den foreslåede gennemførelsesmetode en kombination af indirekte forvaltning (gennem nationale agenturer på nationalt plan) og direkte forvaltning (gennem Kommissionen på EU-plan). Kombinationen af forvaltningsmetoder er baseret på erfaringer med gennemførelsen af programmet Erasmus+ og dets forgængere. Forslaget indeholder bestemmelser om, at den nationale myndighed i det enkelte medlemsland udpeger et nationalt agentur, som vil få ansvar for at forvalte størstedelen af midlerne. De nationale agenturer skal udarbejde årlige arbejdsprogrammer og årsrapporter. De nationale myndigheder skal monitorere og kontrollere programadministrationen på nationalt plan og er ansvarlig for at udpege et uafhængigt revisionsorgan, der årligt skal afgive en erklæring om, hvorvidt programmet administreres i overensstemmelse med reglerne.

Kommissionen påser, at de nationale agenturer opfylder kravene til programadministrationen, og at de nationale kontrolsystemer sker i overensstemmelse med de opsatte regler herfor. Kommissionen stiller midler til rådighed til programmets aktioner og udfører opgaver, der indebærer fastlæggelse af mål og prioriteter, godkendelse af nationale agenturers arbejdsprogrammer, årlige rapporter m.v.

Kontrolsystem

Kommissionen skal træffe foranstaltninger til at sikre, at EU's finansielle interesser er beskyttet, når der gennemføres aktioner finansieret jf. denne forordning. Det nationale agentur er ansvarligt for den primære kontrol af støttemodtagere, der modtager støtte under indirekte forvaltning.

Komplementaritet

Ifølge programforslaget skal programmet gennemføres på en måde, der sikrer overordnet sammenhæng og komplementaritet mellem Erasmus og andre EU-politikker, -instrumenter og -fonde, særligt vedrørende uddannelse, kultur og medier, ungdom og solidaritet, beskæftigelse og social inklusion, industri- og erhvervsliv, digital politik, landbrug og udvikling af landområder, miljø og klima, samhørighed, regionalpolitik, migration, sikkerhed og internationalt samarbejde og udvikling. Tiltag, som har modtaget bidrag under Erasmus, kan også modtage bidrag fra andre programmer, så længe de ikke dækker de samme omkostninger.

Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

Med programforslaget tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage delegerede retsakter, jf. forordningens art. 20 om fastsættelse af indikatorer for perioden frem til 31. december 2027.

Der nedsættes et udvalg, der skal bistå Kommissionen i forbindelse med gennemførelsesretsakter, herunder arbejdsprogrammet for Erasmus, jf. art. 19.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Forslaget skal forhandles i Europa-Parlamentets Kultur- og Uddannelsesudvalg (CULT). Der foreligger endnu ikke en udtalelse, ligesom det endnu ikke er fastlagt, hvornår udvalgsbehandlingen indledes.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Begrundelsen er, at målsætningen for forordningen ikke i tilstrækkelig grad kan opnås af medlemsstaterne, men snarere kan opnås på EU-niveau på grund af dets tværnationale karakter, det omfattende omfang af og brede geografiske anvendelsesområde for den finansierede mobilitet og samarbejdsaktiviteter, dets effekter på

adgangen til læringsmobilitet og mere generelt på EU's integration og initiativets styrkede internationale dimension.

På baggrund af Kommissionens betragtninger om nærhedsprincippet og taget i betragtning, at forslaget supplerer og komplementerer øvrige nationale og bilaterale ordninger på området, vurderer regeringen, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der er ikke dansk lovgivning på området.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for dansk ret.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har statsfinansielle konsekvenser i form af en udgift på EU's flerårige finansielle ramme 2021-2027. Kommissionen foreslår et udgiftsniveau til Erasmus-programmet på 30 mia. euro (ca. 222,9 mia. kr.) i løbende priser. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift på ca. 4,458 mia. kr. Hertil ventes det, at indsatsen under budgetkategori 6, afhængigt af den endelige udmøntning og hvordan linket mellem Erasmus og de nævnte instrumenter etableres, vil kunne have statsfinansielle konsekvenser via EU's budget. Udgiftsniveauerne vedrørende forslaget for Erasmus-programmet forhandles som led i Kommissionens forslag til den næste flerårige finansielle ramme for 2021-2027, som blev offentliggjort 2. maj.

Hvis forslaget gennemføres som forelagt, vil der – i lighed med det nuværende Erasmus+-program – være statslige udgifter i form af national medfinansiering til administrationen af programmet. Den konkrete størrelse på den nationale medfinansiering kan på nuværende tidspunkt ikke specificeres.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 31. maj 2018. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Aarhus Universitet:

AU ser positivt den foreslåede opskalering af Erasmus-programmet mhp. at styrke mobilitet og øget sammenhæng på uddannelsesområdet i Europa. Universitet vil gerne understrege vigtigheden af, at der sættes fokus på kvalitet og relevans i alle dele af programmet.

Visse dele af programmet er særdeles ambitiøse, hvis man tager den nuværende status i betragtning. AU støtter f.eks. gensidig anerkendelse af akademiske grader, men anerkender, at der bliver tale om en gradvis proces mod et genuint europæisk uddannelsesområde. I visse tilfælde kræver realisering af programmets fulde potentiale justeringer i national lovgivning. AU indgår meget gerne i dialog herom. AU følger med interesse tiltaget omkring European Universities. Det vurderes centralt, at omdrejningspunktet bliver excellence inden for uddannelse og forskning. Kvalitet må ikke blive udhulet til fordel for geografisk distribution eller andre konkurrerende dagsordener. AU stiller sig skeptisk over for dansk medfinansiering af initiativet. Endelig er det en prioritet for AU, at det bliver muligt at inkludere britiske universiteter i samarbejdet om European Universities.

Aarhus Universitet ser frem til at samarbejde med relevante myndigheder om den praktiske udmøntning af forordningen.

Syddansk Universitet:

Overordnet set er det positivt, at Programmet videreføres for en periode af yderligere 7 år. Ligeledes anses det for positivt, at de centrale elementer fra det eksisterende program videreføres. Her tænkes der særligt på de meget anvendte mobilitetsprojekter under KA 1 – 'Mobility of higher education students' og 'Mobility of staff in the field of education and training'.

Under KA 2 hæfter vi os ved et af de nye tiltag "Partnerships for Excellence" og i særdeleshed den aktion, der har betegnelsen "European Universities", som giver mulighed for med støtte fra EU/Erasmus+ - programmet at etablere netværk med det formål at styrke samarbejdet universiteter og de deltagende lande imellem med særligt fokus på etablering af langsigtede strategier for 'top-quality' uddannelse, forskning og innovation.

Med denne aktion ser vi gode perspektiver for samarbejde på et højere niveau end hidtil og ser derigennem muligheder for en styrkelse af Erasmus+-programmet. Gennem et målrettet inter-europæisk samarbejde vil man via denne aktion kunne arbejde for en tæt forbindelse mellem de tre kerneområder: Uddannelse, Forskning og Innovation. Dette er nyt i Erasmus+ sammenhænge. Denne aktion lægger endvidere op til, at etableringen af såkaldte "European Universities" skal virke som 'inspirationsmodeller' for andre videregående uddannelsesinstitutioner med det formål at styrke de europæiske universiteters konkurrencedygtighed og tiltrækningskraft.

Drivkraften i disse netværk tænkes at være særlige fagmoduler udbudt i flere lande og effektueret ved mobilitet på flere niveauer - med både studerende, undervisere og forskere som deltagere.

Vi ser frem til en nærmere beskrivelse af denne aktion og vil kraftigt anbefale, at de til aktionen hørende dokumenter offentliggøres rettidigt op til en ansøgningsrunde. Vi anser dette som afgørende for at - såvel denne aktion som alle de beskrevne nye tiltag – kan komme godt fra start og blive en succes. Vi vil endvidere anbefale, at man ved udviklingen af implementeringsfasen til denne og andre nye aktioner sikrer, at graden af administration minimeres mest muligt – dvs. simplificere programregler og administrative procedurer samt reducere mængden af information og dokumentation, som typisk kræves af koordinatore og deltagende institutioner. (Jf. anbefalingerne i forbindelse med Erasmus+ Midtvejsevalueringen).

Endelig hæfter vi os ved, at der under programmet for de næste 7 år samlet set er beskrevet en del nye tiltag, som afspejler et meget højt og bredt dækkende ambitionsniveau. Vi sætter vores lid til, at man sikrer optimale muligheder for uddannelsesinstitutionerne i forhold til selve implementeringen af de mange aktioner og tiltag.

Roskilde Universitet:

Vi har ingen kommentarer, ud over at vi bifalder Kommissionens forslag om at fortsætte og udbygge Erasmus programmet.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF):

DSF støtter forslaget om at fordoble finansieringen af Erasmus+, som det fremgår af Multiannual Financial Framework.

DSF støtter forslaget om at afskaffe the Master Loan Guarantee Facility. Systemet lever ikke op til sit formål og formår ikke at sikre, at personer, der kommer fra dårligere socialbaggrund har mulighed for at tage en kandidatgrad i et andet land i Erasmus+ programmet. Personer fra dårligere stillede socialbaggrund er mindre tilbøjelige til at tage lån end personer med mere privilegerede baggrunde. Programmet opfyldte end ikke sit primære formål. For at sikre, at personer fra ringere kår er mobile, er det nødvendigt at forbedre stipendieydelse således, at kan de kan dække leve- og studieomkostninger.

Derfor foreslår vi i DSF, at midlerne, der tidligere var prioriteret til the Master Loan Guarantee Facility programmet, i stedet allokeres over til individuel mobilitetsstøtte.

Vi er i DSF bekymret for at have et Erasmus+ program, som sigter efter at styre sine aktiviteter hen mod bestemte områder, færdigheder og discipliner, som det af Kommissionen vurderes mere relevante end andre. Diskussionen omkring manglende kompetencer er fortsat kun centreret rundt om, hvilke kompetencer, der mangler på jobmarkedet. Dermed underminerer diskussionen de mange formål ved uddannelse og bidrager til et meget kortsigtet fremtidsperspektiv for vores samfund. Ydermere er det problematisk, at det overvejes, i forslaget for det fremtidige Erasmus+ program, at fokusere dets aktiviteter på bestemte discipliner (STE(A)M discipliner). Det fremtidige Erasmus+ program burde fokusere på at udvikle viden inden for alle vidensområder og discipliner.

DSF bakker i høj grad op om at øge indsatsen for at lave det nye program mere inkluderende for personer, som kommer fra mindre privilegerede baggrunde. Det er vigtigt at huske på, at den bedste metode til dette er at øge og udvide midlerne til økonomisk støtte, eftersom økonomiske barrierer fortsat er den væsentligste årsag til, at studerende ikke deltager i mobilitetsprogrammer (EUROSTUDENT 2018:251). Derfor er DSF positiv overfor alle indsatser og initiativer, som ikke er låne-baserede, for at øge den økonomiske støtte til studerende, som deltager i mobilitetsprogrammer i Erasmus+ programmet. DSF mener, at disse økonomiske mekanismer skal følge de reelle leve- og opholdsudgifter i værtslandet, samt de reelle flytteudgifter.

I DSF vil vi gerne bemærke, at det ikke er den rette vej at gå, at forsøge at fremme deltagelse af studerende fra ringere sociale vilkår i Erasmus+ programmet ved at bruge virtuelle mobilitetsmekanismer. Støttemekanismer skal i stedet gøre det fysiske program lige tilgængelige for alle. Virtuel mobilitet øger ikke integration af studerende fra ringere vilkår i reelle udvekslingsprogrammer, men giver dem i stedet programmer af en lavere kvalitet end ellers. Dermed er der en risiko for, at det vil skabe en over- og en underklasse af studerende inden for selve programmet. At gøre programmet mere inkluderende handler om at skabe lige muligheder for at benytte de samme muligheder.

DSF er dybt bekymret over forslaget om at etablere Europæiske Universiteter. Som beskrevet i impact assessment for forslaget COM(2018) 367 om Erasmus+, så er antallet af personer, der deltager i udvekslingsprogrammer, stadig meget lavt, blandt andet fordi mindre privilegerede grupper ikke har råd til at deltage. At udvikle programmer, hvor mobiliteten er inkorporeret uden at garantere en social sikring for de deltagende studerende vil gøre, at programmerne kun er tilgængelige for dem som har råd. Dermed bliver de udviklet til at være ekskluderende for større grupper af studerende. Det store fokus på excellence og konkurrence i programmerne vil kræve mange ressourcer, men kun tilgængeligt for en lille gruppe af studerende fra privilegerede baggrunde (som beskrevet i det førnævnte impact assessment). DSF mener, at midlerne kunne bruges bedre på at udvikle programmer med bredere tilgængelighed. En anden bekymring ved forslaget om Europæiske Universiteter er, at det ikke er tydeligt, hvordan de vil forholde sig til f.eks. brugerbetaling, når der samarbejdes med lande, der har brugerbetaling på uddannelse. Vi håber, at den danske regering vil presse på for at sikre, at der ikke indføres brugerbetaling på uddannelse og, at sociale sikringsmekanismer inkluderes. Dette skal sikre, at disse programmer er tilgængelige for alle studerende, uanset social baggrund. Uden en garanti for at disse forhold er i orden, er dette forslag meget bekymrende.

¹ http://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_VI_short_report.pdf

DSF vil gerne, at det nye program fokuserede på de eksisterende ubalancer imellem landenes mobilitet. Der er fortsat en tendens til, at mobilitet primært sker til de nordeuropæiske lande. Hvis man ønsker at øge kvalitetsuddannelser i Europa er det nødvendigt at balancere mobiliteten på tværs af kontinentet.

Vedrørende digitalisering er det vigtigt, at udviklingen af digitale læringsværktøjer følger principperne for student-centered learning, så der ikke sker en forringelse af kvaliteten, når der sammenlignes med ikke-digitale læringsværktøjer.

DSF støtter fuldt ud idéen om at udvide og styrke den internationale dimension af Erasmus+ programmet.

DSF støtter ambitionen om at reducere bureaukratiet i det nye program og arbejdet for at simplificere ansøgnings- og afrapporteringsprocesserne. Derudover mener vi, at der bør sikres mere fleksibilitet i distributionen af midler i de national agencies.

DSF så gerne, at Danmark arbejder hen mod at inkludere Storbritannien i det nye Erasmus+ program. Muligheden for at modtage studerende fra Storbritannien samt, at danske studerende kan studere i Storbritannien, har en positiv effekt på kvaliteten på vores uddannelsesinstitutioner.

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF):

DUF forholder sig overordnet særdeles positivt til kommissionens forslag til et Erasmus+ Successor-programme. Mere uddybende har vi følgende bemærkninger.

DUF forholder sig særligt positivt til at der ønskes flere midler prioriteret til Youth-Sektoren i programmet. Som kommissionsmeddelelsen selv anfører, har midler brugt her en ganske stor effekt. Fra DUF's side ser vi den frivillige udveksling som et vigtigt led i at styrke EU's kulturelle sammenknytning, og mener at denne mobilitet bør prioriteres ganske højt. Vi mener endvidere at der bør lægges stort fokus på frie midler i denne sammenhæng, og at midlerne i Youth-sektoren ikke bør målrettes bestemte kommissionsindsatser. Passagen om Youth-delen af programmet i relation til Solidaritetskorpset er sådan set udmærket, men vi ønsker også at gøre opmærksom på at noget af det, som netop gør arbejdet i Youth-sektoren særligt vigtigt er, at det drives af unge. Det vil derfor efter vores overbevisning være en fejl, at binde overdrevent mange af midlerne til bestemte politiske prioriteringer, da dette kan lægge uønskede bånd på unges kreativitet, egen projektudvikling og den generelle aktivitetspluralisme som i vores optik er en afgørende del af programmets succes.

Vi ser desuden positivt på tanken om at øremærke en bestemt del af programmets budget til Youth-sektoren som i chapter III. Vi vil dog i denne forbindelse gøre opmærksom på at European Youth Forum har fremsat et ønske om 15 %, hvad selvfølgelig ærgrer os ikke er blevet imødekommet.

I tillæg hertil, ser vi positivt på de anførte betragtninger om at afbureaukratisere programmet særligt for mindre (græsrods)organisationer, og organisationer, som søger Erasmus+ midler for første gang (s12). Vi har tidligere luftet konkrete forslag om eksempelvis en simplificeret ansøgningsprocedure til bevillinger under en vis grænse, og selvom netop denne udmøntning ikke nødvendigvis kan læses ud af forslaget, ser vi intentionerne som ganske positive.

I selve forslagens chapter III stiller vi os i øvrigt positivt overfor de foreslåede initiativer, som vi anser som logiske opfølgninger på nuværende indsatser og initiativer.

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

Danske Lærerorganisationer International (DLI), som er et samarbejde mellem de danske underviserorganisationer – BUPL, DLF, FSL, HL, GL, DM og Uddannelsesforbundet, støtter etableringen af Erasmus-programmet og de overordnede målsætninger for dette.

Forslaget beskriver et meget ambitiøst program der både skal indfri målsætninger om mobilitet i uddannelse, og for lærende mere bredt defineret, samtidig med at det skal bidrage til at understøtte målsætningerne i en række EU-initiativer som den nye dagsorden for færdigheder i Europa, medlemsstaternes mål i Paris-erklæringen, den fornyede dagsorden for videregående uddannelse og Bologna-processen, den nye europæiske dagsorden for voksendannelse, Københavnerprocessen om erhvervsuddannelse - og FN's Verdensmål 4.

Det giver, sammen med det manglende operationelle niveau i beskrivelserne af hvordan man vil nå de ambitiøse målsætninger, en bekymring i forhold til hvordan det sikres at disse mange mål kan indfries af programmet.

Det er positivt at forslaget indeholder målsætninger om at gøre den administrative byrde mindre for ansøgerne. Det fremgår dog ikke helt tydeligt af forslaget til forordningen præcis hvordan man vil sikre et mere administrativt tilgængeligt program balanceret i forhold til nødvendigheden af at sikre det mod svig og uregelmæssigheder.

DLI anser det for afgørende og positivt at der i forslaget er fokus på at nå ud til flere, særligt til dem som i forslaget defineres som ”personer med færre muligheder”. Men også her står det noget uklart hvordan man vil sikre dette. Det har været en ambition også i det nuværende Erasmus+-program, uden at det er lykket i nævneværdig grad. Når forslaget omfatter ambitionen om en tredobling af antal personer der i kortere eller længere tid skal gennemføre Erasmus-finansierede mobilitetsaktiviteter, burde der også være en tydelig ambition om hvor mange af disse der skal være ”personer med færre muligheder”, herunder hvor stor andel af de økonomiske midler i Erasmus-programmet der skal allokere til denne gruppe.

På samme måde bør der være fokus på *hvordan* det sikres at en højere andel lærere og undervisere deltager i Erasmus, en målsætning som da også er en af programmets ambitioner. Derfor bør det undersøges hvilke årsager der kan ligge bag at relativt få lærere og undervisere deltager i Erasmus udvekslingsaktiviteter, samt sikre at programmet både tilbyder kortere og længere udvekslingsophold for denne gruppe og arbejde for at fjerne de barrierer der er for lærere og underviseres deltagelse.

DLI anser det for vigtigt at det sikres at Erasmus-programmets midler anvendes til reelt læringsfremmende aktiviteter og at kvaliteten af aktiviteterne i forhold til læringsindhold og udbytte sikres. Her er DLI kritisk over for relevansen af Det Europæiske Solidaritetskorp og ikke mindst Discover Europe (interrail for 18-årige med statsborgerskab i en af EU-medlemsstaterne). Også forslaget om ”virtuel mobilitet”, særligt for ”personer med færre muligheder” synes at mangle tydelig afklaring af den læringsmæssige kvalitet og relevans for såvel mobilitet som de forskellige grupper af ”personer med færre muligheder”.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

Det forventes, at forslaget overordnet får opbakning fra medlemsstaterne, herunder forslaget om styrket budget, det forstærkede fokus på inklusion af personer og grupper med færre muligheder samt tiltagene til simplificering af ansøgningsprocedurer og rapportering samt øget budgetfleksibilitet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er overordnet positiv over for Kommissionens forslag til Erasmus-program, for så vidt angår programmets virke. Programforslaget fastholder den overordnede struktur fra det nuværende Erasmus+-program med dets integration af støttemuligheder til uddannelse, ungdom og idræt og fastholdelsen af de tre nøgleaktioner – en stabilitet og kontinuitet, som regeringen støtter. Regeringen finder det endvidere positivt, at budgetfleksibiliteten er øget, idet der ikke er afsat minimumsallokeringer til de tre nøgleaktioner. Regeringen glæder sig desuden over et øget fokus på sproglæring i programforslaget, som ligger på linje med regeringens prioritering af styrkede sprogkompetencer. Endvidere glæder regeringen sig over, at den internationale dimension af programmet, dvs. samarbejdet med lande uden for EU, er blevet styrket. Endelig er regeringen også positiv over for de styrkede muligheder for small-scale-partnerskaber, der vil gøre det lettere for mindre organisationer og grupper at få adgang til Erasmus-midler.

I forhold til de europæiske universiteter støtter regeringen op om at forbedre samarbejdet mellem universiteterne og finder det væsentligt, at initiativet om europæiske universiteter medvirker til at styrke uddannelsesinstitutionernes internationale konkurrenceevne. Regeringen ser også gerne, at kvalitet og relevans får en større synlighed i forhold til programmets målsætninger og tildelingskriterier. Ligeledes bakker regeringen op om en tættere sammenhæng mellem forskning, uddannelse og innovation. I tråd hermed finder regeringen det vigtigt, at medlemslandene i EU iværksætter initiativer med henblik på at øge arbejdsstyrkens færdigheder og kompetencer, så medlemslandene bedre kan forudse og leve op til de hastigt skriftende krav, der præger dynamiske arbejdsmarkeder i en i stigende grad digital økonomi og i lyset af teknologiske, miljømæssige og demografiske forandringer. Endvidere er regeringen positiv over for forslagens vægt på øget mobilitet for undervisere. Regeringen ser desuden gerne, at der sker en simplificering og standardisering af bevillingsreglerne. I forhold til initiativet DiscoverEU forholder regeringen sig kritisk, da den fælleseuropæiske merværdi heri kan diskuteres.

Endelig lægger regeringen vægt på, at forhandlingerne om forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende flerårige finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.